

Historie van Soest droogt nooit op

De Historische Vereniging Soest/Soesterberg viert het 40-jarig bestaan dit jaar bescheiden wegens corona. Hoogtepunt is een speciale uitgave over het jubileum van het blad Van Zoys tot Soest. Wat wel op de achtergrond doorgaat, is het voortdurend graven in de Soester en Soesterbergse historie. Vier actieve onderzoekers aan het woord.

Piet van Dijk

FOTO'S CEES WOUDE

‘In de historie heb ik een nieuwe toekomst gevonden’

Hans Kruiswijk (71) heeft na 20 jaar actief bezig te zijn met de Soester historie inmiddels al de naam van wandelende geschiedenisencyclopedie gekregen. Bel Hans en hij weet het. „Door een medisch ongemak moest ik 20 jaar geleden mijn beroep als schoolleider in Amersfoort opgeven. Ik heb een nieuwe toekomst gevonden in het bezig zijn met de historie van Soest”, vertelt hij.

Als geboren Soester had hij altijd al interesse in de dorpsgeschiedenis; op school kreeg hij hoge cijfers voor geschiedenis. „Ik kom uit een boerenfamilie en als je het hebt over de geschiedenis van Soest, dan heb je het over een boerendorp. Over de Soester knollen. Steeds meer ontdekte ik hoeveel mooie verhalen daarover bestaan. Die triggerden

mij. Ik doe eigenlijk niets ander dan verhalen verzamelen”, zegt hij. „De verhalen van mensen, hoe ze hebben geleefd, die geven mij heel veel voldoening.” Hij wordt dan ook vaak ingevlogen voor artikelen, lezingen, wandelingen, schoollessen en bijeenkomsten van de gemeente met nieuwe inwoners van Soest.

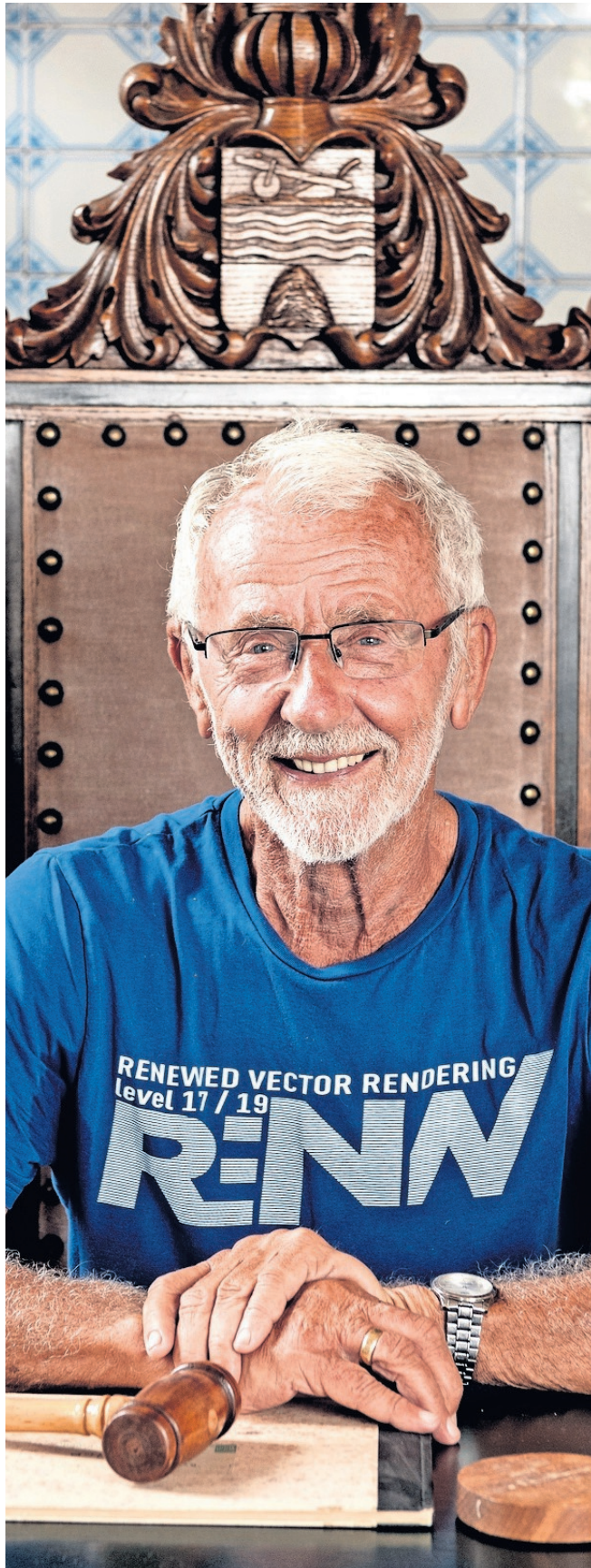
Waar hij altijd voor heeft willen waken, is te koop lopen met zijn kennis. „Daar heb ik een hekel aan. Ik wil de mensen vermaken met verhalen over vroeger. Want er is ook nog zoveel te weten, het droogt nooit op. Wat ik mooi vind aan de Historische Vereniging is dat er geen animositeit heerst, we vangen elkaar geen vliegen af. Dat zou alleen maar destructief zijn. Het is eerder 1 plus 1 is 3 bij de vereniging.”

‘Ik heb geen televisie, dus ik heb veel vrije tijd’

René van Hal (69) was als kind – geboren in Soest – al gegrepen door geschiedenis. Hij kreeg eens een 10 op zijn rapport. Thuis hoorde hij al veel verhalen over het oude Soest, mede doordat zijn vader een verzekeringsbedrijfje had en hijzelf collecteerde voor het Wit-Gele Kruis, wat hem steeds een kwartje en mooie verhalen opleverde. Al vroeg begon hij te schrijven in lokale sportbladen, bijvoorbeeld over een jubileum. In de jaren 70 werd hij gevraagd om mee te werken aan de historische optocht voor de viering van het 950-jarig bestaan van Soest in 1979. Begin jaren 80 kwam hij binnenlopen bij Museum Oud Soest (nu Museum Soest). Tegenwoordig schrijft hij al tien jaar de rubriek *Verdwenen Soest* in de Soester Cou-

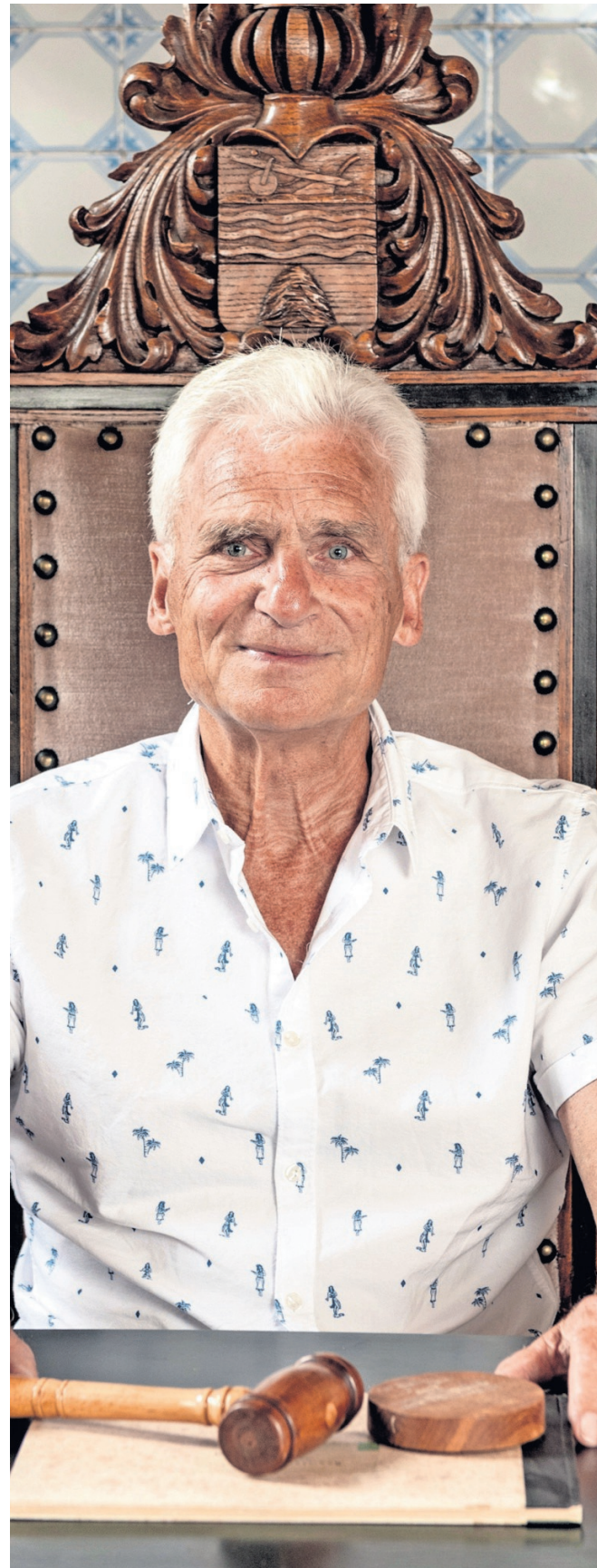
rant. Bovendien geldt hij als wandelende encyclopedie van het Groot Gaesbeeker Gilde in Soest, waarvan hij jarenlang ouderman (voorzitter) was. „Ik ben met name geïnteresseerd in de geschiedenis van het verenigingsleven, de sport en het kerkelijk leven. Je moet veel onthouden en je ogen en oren open zetten. Archiefonderzoek is tegenwoordig ook veel leuker en makkelijker geworden doordat heel veel gedigitaliseerd is. Ik ben steeds verrast door dingen die verband met elkaar houden. Ik denk dat ik elke dag wel een uurtje aan het speuren ben, om uit te zoeken hoe iets zit. Ik kijk geen televisie, dus ik heb veel vrije tijd. Er is nog een hoop werk met het digitaliseren van foto's en het zoeken van informatie erbij.”

‘Blij dat het archief naar Amersfoort is verhuisd’

Wim de Kam (76) mist het voordeel van het geboren en getogen zijn in Soest; hij is van het Zeeuwse Kamperland. Hij erkent de voorsprong die Hans Kruiswijk en René van Hal op hem hebben. „Toen ik in 1986 in Soest kwam wonen en gemeentesecretaris werd, heb ik me meteen grondig verdiept in de geschiedenis. Omdat ik op het gemeentehuis werkte, kon ik gemakkelijk bij het archief. Alle Soester Couranten zaten erin. Ik denk dat ik daardoor Soest vrij goed heb leren kennen.” De Kam studeerde intussen cultuurgeschiedenis van 1990 tot 1997. „Een van de eerste zaken die ik aankaarte in mijn periode als voorzitter van de Historische Vereniging was het opzetten van het project Mondelinge Geschiedenis. Daarbij is een grote

voorraad aan gesproken tekst van Soesters opgenomen die vertelden over de historie. Daar heb ik veel energie in gestoken. Dat leverde reacties op uit de hele wereld, tot Australië en Canada aan toe.” Fameus is zijn dikke pil over Jan Visser, dichter en politicus, waarbij hij meteen een overzicht gaf van de Soester politiek en cultuur vanaf de jaren 50. Hij schrijft ook graag over de ruimtelijke ontwikkeling van Soest, de strijd tussen bouwen op de Eng of in de polder. Vaak zit hij in het archief, dat verhuisde naar Amersfoort. „Ik was destijds fel voorstander van het vertrek van het archief naar Amersfoort. De gemeenteraad was tegen en de historische vereniging ook. Maar toen al wist ik: het is een kwestie van tijd.”

‘Ik vond een paar stencils met informatie over Soesterberg’

Jan de Mos (75) krijgt wel eens de vraag waarom hij als geboren Schiedammer is gaan schrijven over de geschiedenis van Soesterberg, waar hij pas in 1979 te wonen kwam. „Toen ik er kwam wonen, werd ik lid van de bibliotheek en zocht naar boekjes over Soesterberg. Wat er was waren een paar stencils met enkele artikelen. Wat later kwamen de bekende fotoboeken van Dick Top, maar ik was teleurgesteld dat er niet meer was. De belangstelling voor Soesterberg was bij de historische vereniging ook niet zo groot.” Toen hij met pensioen ging, begon hij zijn stamboom te onderzoeken. „Toen ik daarmee klaar was dacht ik: toch eens kijken wat ik aan Soesterberg kan doen. Ik ben toen spontaan begonnen met een boek over de his-

torie van Soesterberg. Ik ben lid geworden van de Historische Vereniging. Wim de Kam kwam toen nog bij mij aan de deur om te horen wat de bedoeling was.” Het boek kwam er in anderhalf jaar en is het eerste standaardwerk over ‘Den Bergh’. Hij schreef ook een boekje over 65 jaar VVZ'49 in Soest. De historische cafés die De Mos in zijn dorp is begonnen, trekken veel belangstelling. Een spannend onderwerp zou ook kunnen zijn de vraag waar de gevoelens van Soesterbergers vandaan komen die vinden dat ze zijn achtergesteld ten opzichte van Soest. „Soesterberg was buitengebied. In de jaren 20 wilden dorpelingen zich aansluiten bij Zeist. Nu zien we dat Soesterberg zich geweldig aan het ontwikkelen is.”